

Editor: *Vasile Burlui*

Redactor: *Livia Iacob*

Tehnoredactor: *Cristina Lucia Șutiu*

Coperta: *Diana Morărașu*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CRISTEA PALADA, ADINA

Dezrădăcinații : roman / Adina Cristea Palada ; pref. de Cornelia Violeta Popescu. - Iași : Cartea Românească Educațional, 2020

2 vol.

ISBN 978-606-057-025-7

Vol. 2 : Am învins! / cuv. înainte: Gabriela Haja ; postf. de Cornelia Violeta Popescu. - 2020. - ISBN 978-606-057-027-1

I. Popescu, Cornelia Violeta (postf.)

II. Haja, Gabriela (pref.)

821.135.1

Adina Cristea Palada

DEZRĂDĂCINAȚII

Volumul 2

Am învins!

ROMAN

Cuvânt înainte de Gabriela Haja
Postfață de Cornelia Violeta Popescu

Cuprins

Cuvânt înainte	5
Capitolul 1	7
Capitolul 2	15
Capitolul 3	22
Capitolul 4	33
Capitolul 5	42
Capitolul 6	55
Capitolul 7	65
Capitolul 8	73
Capitolul 9	83
Capitolul 10	98
Capitolul 11	117
Capitolul 12	127
Postfață	137

Replecarea într-o altă țară, pe care personajul narator se străduiește să o asimileze, într-un foarte dureros, și continuu, și frumos efort de renaștere.

Gabriela HAJA

Capitolul 1

Zilele curg, torent fără încetare, sub armura lipsită de griji, insolentă a timpului.

Zilele mele se îngrămădesc sub voalul de disperare, așteptarea mea a atins nivelul debordării. Știu că micuțul meu va veni, dar CÂND? Urlu în interiorul meu, interiorul meu urlă în fiecare zi și noapte. Am devenit o umbră. Nu pot să mă hrănesc corect. Suntem singuri într-o lume imensă. Nu avem prieteni printre acești oameni „politicoși, dar reci”, cum spunea Mara (în afară de familia Victor și Olga). Nick îmi spune: e prea devreme, ne vom obișnui cu ei și ei cu noi.

Singurii mei prieteni aici sunt cărțile. Și scrisul. De mică mi-a plăcut să scriu, pentru prietenii mei, pentru părinții mei, pentru mine. Descriam florile, natura, frunzele moarte, neantul și le dădeam un suflu, o inimă. Era ușor. Dar acum îmi vine greu, pentru că scriu despre mine, despre sufletul meu rănit. Scriu ca să-mi văd inima pe hârtie. Ea sângerează. Cum se poate scrie despre o rană? Cuvintele se adună aglomerate, unele în spatele celorlalte, făcând coadă în interiorul craniului, toate gata să se reverse pe foaia albă. Dar foaia rămâne albă, nemi-loasă, țipător de indiferentă. Extrem de complicat să așterni gânduri; bizar, aveam atât de multe de povestit. De mult mi se spunea că am talent. „În scris, ca în orice, talentul este o responsabilitate”, spunea Charles De Gaulle. Sunt iresponsabilă.

Atunci mă scufund în imaginile dulci ce se întorc

Re *din trecut, baloane care mă împiedică să mă prăbușesc în abis. „Fereastra pe care o deschidem asupra trecutului se decupează întotdeauna pe zidul prezentului”, spune atât de bine Eric Emmanuel Schmitt în *Mai târziu voi fi un copil*. Iar David Foenkinos în *Către frumusețe* zicea că, dacă așternem cuvinte asupra trecutului, el eliberează prezentul. Ce adevărat!*

Bucăți de suflet se frâng și se pierd în penumbrelor inimii, acolo unde vibrează serenada amintirilor, simfonia sentimentelor care-și acordă sunetele în armonia dragostei.

O seară glaciară de februarie, tânăra mămică gravidă pentru a doua oară alunecă pe gheata din fața blocului și – fiind doar în a opta lună de sarcină – contracțiile nașterii încep să bată în ușa burticii. Vai, toată casa e imediat alertată! Mamaia, cu caracterul ei deja foarte alarmant, cheamă în viteză toate vecinele și verișoarele tatei, acesta fiind plecat la cursuri de specializare la București. Fără mașină și fără servicii prompt de urgență din acea perioadă, mămica nu are altă soluție decât să nască acasă. Astfel Alex, micuțul de patru ani, se găsește în prima lojă pentru a viziona în întregime episodul genezei sorei sale, Anda, uitându-se nestințherit prin gaura cheii:

– *Am, am văjut-o... am văjut fetișă... plânsătoare între picioarele mamei.*

Și de atunci, de fiecare dată când în ulterioarele noastre jocuri Alex își exteriorizează autoritatea de frate mai mare, ciondăniindu-și și întărâtându-și sora, iar aceasta își manifestă dezaprobarea lamentându-se și plângând fără încetare, el o apostrofează:

Dezrădăcinații. Am învins!

– *Nu ești decât o „plânsătoare” și așa ai fost de când ai apărut între picioarele mamei.*

Fiind încă mici, eu și Alex dormim în același pat. Dar cum neastâmpăratul este cu patru ani mai mare, mari îi sunt și giumbușlucurile ce-i trec prin căpșorul acesta deosebit de arătos, de altfel. Cu perișorul plin de bucle blonduțe, cu un adorabil năsuc cărn, sprâncene și buze bine conturate, căroro li se adaugă ochii de un albastru ireal, toți întorc capul după dânsul: „ce frumos copil”. El nici nu-și dă seama ce atuuri are. Asta în copilărie. Căci mai târziu... e o altă poveste, folosindu-se din plin de acest privilegiu ca să seducă fătucile ce se lipesc ca muștele de foaia adevivă a șarmului său.

Așadar picii sunt amândoi așezați în pat, gata pentru somn, așa cel puțin cred adulții, pentru că noi nu avem niciun gând, mai ales cu acest frate cu idei mirobolante, care are un gust nesătul să-și tachineze micuța soră, naiiva și prostuța de trei-patru anișori. Dacă nu sunt prietenii lui de joacă și hârjoneală prin preajmă, o face cu cine găsește la îndemână. Patul e unul tipic de țară, lipit de peretele pe care mamaia a agățat un covor, ca să nu aibă nagății frig, covor care are ca model o scenă de vânătoare cu fazani și câini, la capătul patului găsindu-se o ladă adâncă, menită să adăpostească așternuturile pe timp de zi. Plasat de bunica la capătul patului, „ai grijă de sor'ta să nu pice din pat”), zăpăcitul de frate, din joacă, începe să aducă elogii locului de la margine:

– *Nici nu-ți poți imagina ce bine e aici la margine, ai mai mult spațiu, aer, chiar aerul are alt miros, e minunat, Anda!*

Respect pe Micuța prostituată se chinuie cu pumnii și picioarele să-ia locul. Dar de îndată ce locurile fură schimbate, Alex își reîncepe pledoaria ditirambică, elogiind acum locul de la perete:

— Hei, dar ce interesant e acest loc, ce frumos e să fii aici, ce bine-i la perete, ce bine-i la perete, alături de acești magnifici câini de vânatoare de pe covor! Parcă sunt vii, da, da, chiar sunt vii, Anda, frumoși, agili și puternici, uite cum își mișcă coada... ce bine-i la perete, Alex își înfierbântă sora, până când naiva vrea să-și recupereze locul. Bineînțeles că năstrușnicul nu cedează și uite-așa se aprinde o bătaie cu gemete și mârâituri surde, care devin din ce în ce mai sonore, în așa manieră încât Alex, ca să le camufleze (știe el bine că nu pot aduce decât fulgerul mamaiei care, în astfel de situații, va atinge în primul rând pe cel mai mare dintre noi), înșfăcă mica plângăcioasă (plânsătoare, cum zice el) și o aruncă în lada de așternut, el așezându-se bine deasupra, pentru ca animala din interior să nu mai aibă nicio șansă de scăpare. Probabil că tololoiul făcut de picioarele și pumnii mei, acompaniat de țipetele chiar înăbușite din interiorul vizuinei mele, îl trezește pe tata (mulțumesc, Doamne, că nu fu mamaia-fulger!) și astfel sunt salvată de la sufocare. Bineînțeles, în noaptea aceea n-am mai dormit cu teroristul de frate.

Lasă, ai să vezi tu, mă voi răzbuna, n-am închis ochii toată noaptea ca să găsesc o idee, pentru ca să i-o coc și eu. De la înălțimea candidiei mele vârste, am găsit: am așteptat seara când, ascunzându-mi bine corpul sub cuverturi și perne plasate cu grijă sub plapuma lui Alex, din care nu se vede decât un smoc de păr negru ca al meu, dar care nu e altceva decât părul păpușii mele, aștept cu mare emoție, ascunsă în spatele sobei de teracotă, sosirea fratelui și reacția sa la vederea sorei ce i-a învadat patul. După puțin timp:

— Anda, afară din patul meu!
 Nicio reacție.

— Anda, număr până la trei, dacă nu ieși, mă arunc peste tine, să nu plângi că te doare, plânsătoare, înțeles?

Eu, în spatele sobei, îmi mușc pumnul să nu izbucnesc în râs, ceea ce se și produce exact în următoarele trei secunde după plonjonul lui Alex peste plapumă. Uf, am reușit să mă răzbun și să râd și eu un pic de fratele mai mare. Ce revanșă! Ani inocenți, prostioare anodine, dar care au avut o mare importanță. Atunci.

Eu cu Alex suntem în dispută mereu, fără încetare, e ca aerul pe care-l respirăm, avem nevoie de asta, ciondănelile noastre fac parte din joc, din noi înșine, din dragostea noastră reciprocă. Și micuța Anda vrea să-și imite fratele, el reprezintă idolul ei, modelul ei în toate. Noile idei, chiar și trăsnelile – mai ales ele – vin de la frate, frate cu imaginație debordantă și infinită, care de mic a dat dovadă de un puternic caracter, independență, voință, energie, sete de cunoaștere și explorare. Și așa a rămas toată viața.

Alex a apărut la trei ani după căsătoria părinților, care locuiesc într-un mic apartament din „colonie” – cartier de mici blocuri cu chirie ușoară, foarte practice tinerilor la început de viață comună. Nu au decât două camere, dar suficient tinerilor înamorați, li se pare Palatul Alhambra. Mai puțin odaliscele maure.

Alex fu foarte energic de mic, cu mult temperament: numai mângâierile iernilor de decembrie cu temperaturile lor foarte scăzute reușesc să calmeze urletele bebelușului ce nu-și găsește liniștea decât pe balconul apartamentului, sub gerurile cumplite de afară. Copil foarte agitat, dar capriciile îi sunt repede uitate, numai privindu-i ochii incredibil de albaștri.

După nașterea primului heruvim, mica familie se mută în vechea casă a bunicilor paternali, mult mai mare decât

Respicuțul lor apartament; mai ales că efectivul se mărise cu venirea bunicii Aurelia, mama mamei. După dificilul divorț de cel de-al doilea soț (depravat, bețiv, coleric și totuși preot – a fi și a părea, la acesta de asemeni), plecase la București să-și refacă viața. În ciuda faptului că reușise să obțină în capitală un serviciu bun, ajutată fiind de fratele dânzei aflat de mult timp acolo, veni totuși să locuiască cu noi, de îndată ce află de nașterea primului său nepot:

— Frate, plec, las totul, mă duc să-mi ajut fata la creșterea copilului.

— Aurelio, vei regreta.

— Nu, nici vorbă, tu n-ai copii, nu știi ce înseamnă asta, eu am primul nepot, e un miracol.

— Soră, soră, n-ai niciun fel de venit, dacă te duci acolo vei fi tributară lor, rămâi aici, ai un serviciu bun, îți asiguri o pensie, gândește-te și la asta.

— Nici nu mă gândesc să-mi las fata singură, știu ce înseamnă, am trecut prin asta.

— Du-te atunci, dar să nu-mi mai ceri niciodată vreun serviciu.

— Nici măcar în vis.

Și plecă. Și nu mai reveni niciodată. Sacrificiu de mamă, de bunică? De ambele. Și astfel, crescuseră bunică nu unul, ci doi nepoți. Pe noi. O fi regretat alegerea făcută? Cu siguranță, în momentele când o tachinam.

Alex, al cărui creier este ca un burete pentru noi și surprinzătoare idei, îi brodi și un cântecel:

„Mamaia dura, mamaia dura

Mamaia dura mama

Se zburlește, se stropșește

Stop mamaie, c-ai să pici în lac așa”.

Și iată familia stabilită în vechea casă paternală. Dar

onorabila veche casă a tătucăi, deteriorată de timp și evenimente, are nevoie de multe, de foarte multe reparații și ameliorări. Tata, de bună credință, crede că aceasta ar putea să-i găzduiască familia, se amăgește singur cu iluzii himerice, administrându-și injecții cu speranță. Căci ea atât se încăpățânează, scârțâie la fiecare pas, îi curg nădușelile la fiecare ploaie printre plăcile de ardezie, se răzvrătește ca o femeie de caracter. Na!

Pălăria casei se dovedi foarte precară, căci plăcile de ardezie, nefiind egoiste, permit cu ușurință trecerea ploii până... în camere, unde mama o strânge în caserole și diverse oale. Nu pentru băut, cu toate că pisicii nu-i displace chiar dacă e plină de toată paleta granulometrică de pietricele și praf adunate de pe acoperiș și de pe bârnela ce-l susțin. Ba chiar o dată, o întreagă bucată de plafon găsi de cuviință să cadă exact deasupra capului și spatelui mamei care schimba, chiar în acel moment, scutecele micuțului Alex, salvându-l astfel de o neplăcută și sigură vătămătură. Și iată cum acest eveniment, în plus de faptul că dedesubtul casei își duc existența, foarte liniștiți și siguri pe ei, șobolanii, ale căror chițăituri și frecări pe sub podeaua veche de lemn se aud regulat noaptea – minunată simfonie nocturnă –, determinară pe părinți să renunțe momentan la casă (ca să o refacă puțin câte puțin, în funcție de posibilități) și să se reîntoarcă în micul apartament cu chirie din colonie, mai sigur, fără acoperiș fisurat, fără ploi adunate în cratițe și fără muzica nedorită a oribilelor lighioane. Măcar dacă aceștia ar fi învățat și alte partituri, poate că familia, eminent melomană, i-ar fi acceptat.

Părinții rămân în colonie timp de cinci ani, sălaș de iubire și tandrețe. Alex crește și devine din ce în ce mai energic, cu o puternică personalitate, reclamându-și independența de mic, astfel încât mereu i se întâmplă câte o șotie:

Res pierdut prin cartier în fugile sale, când nimeni nu-l mai prinde, dar adus acasă de poliție (polițistul îl întreabă unde locuiește și el răspunde atât de inocent „acașă”); claviculă ruptă pentru că refuză mâna de ajutor a mamei „lașă, mama, eu șingulu”; bătaii cu toți băieții din colonie (chiar și cu fetele, nu face discriminări), „mama, nu vezi cât sunt de p’oști”, de unde întotdeauna revine cu ceva spart, deșirat sau lipsă. Această performanță de a se încăiera cu unii și alții, mai ales altele și prea adesea țigănci – dragoste la năbădăi(!) –, i-a rămas mult timp, acestea din urmă venind regulat la tata la ușă să se vâicărească „hăulea, jupân doctore, tre’ să-mi dai altă cămeșă, iac’ășa ci mă făcu’ nemernicu’ tău de golano” – oh, câte rochii și fuste de-ale mamei și bunicii au plecat în comunitatea țigănească...; ca să nu mai vorbim de genunchii care nu se mai vindecă niciodată.

Dar dintotdeauna, un singur lucru liniștește zburdalnicul băiet: citirea sau povestirea unei mici istorioare. Mama trebuie doar să-i arate cartea de povești, el se aruncă în pat și rămâne imobil până la sfârșitul basmului. Dar dacă mama e prea extenuată – din cauza cui oare? – și mai inventează câte o frază pe parcursul povestirii, în același timp în care obositele gene i se închid crezând că adorabilul auditor trece și el în lumea lui Morfeu, ea este imediat trezită de pâlmuța micuțului: „mama, mama, iar spui p’ostii”. Aceste efuziuni ale fratelui sunt probabil expresia garanției Domniei Sale de a se face ascultat și de a primi toate explicațiile necesare buneii înțelegeri a lucrurilor înconjurătoare și încă neclare minții sale tinere. Cum fu, de exemplu, și întrebarea „mama, mama, nu do’mi, spune când e paștele mă-tii”. Lucruri și expresii auzite negreșit de la trepădușii mai mari, dar mai puțin ingenui ai trotuarului, expresii depozitate rapid în sertarul de date ale inocentului căpșor.

Capitolul 2

Zâmbete într-o lume ostilă – deocamdată. Mi-am părăsit țara de origine, sunt dezrădăcinată. Trupul și sufletul nu pot găsi materialul potrivit să-și refacă rădăcinile. Deocamdată. Va fi vreodată posibilă această refacere? Sau vom fi veșnic condamnați să fim rătăciți, săraci nomazi exilați?

Nimic nu mă impresionează în această lume, totul mă plictisește, mă enervează, mă irită. Mi-am transformat inima în firimituri, cioburi de sticlă fragile. Oamenii sunt răi, Nicolas îmi spune să aștept pentru că suntem încă prea proaspăt sosiți; și ce dacă, ei au dreptul să fie răi pentru asta? Cer de la brutărie o pâine feliată, vânzătoarea nu mă servește, dar servește pe toți cei din spatele meu, nimeni nu e de partea mea, mă revolt, cer caietul de reclamații, nu vrea să mi-l dea, pretinde că nu înțelege și râde cu colega sa, așa că pătrund în spatele tejghelei și, fără să spun nimic, arunc pe podea toate pâinile care ocupă rafturile. N-am făcut bine, pâinea nu era de vină. Mă opresc într-un bar și cer un pahar cu apă, foarte frumos, cu „te rog” și „mulțumesc”, dar chelnerița, după ce se uită la mine chiorâș, îmi aduce un pahar de apă fierbinte, i-l vărs în față, rămânând super calmă. Sunt în război cu toată lumea, toată lumea e în război cu mine. Ce am, ce am făcut? Mi-am părăsit țara, se vede pe fruntea mea? Vreau să mă integrez în țara ta, ca și țara ta să devină a mea, oh, dar asta e foarte grav, biată fată, noi nu te vrem aici.